

Nummer 60/september 2019

‘Iedereen hoort alleen wat hij begrijpt’ (Goethe)

Introductie

De tijd waarin wij leven vraagt steeds meer om het nemen van vrije (sociale) initiatieven van mensen, individueel en gezamenlijk. De Stichting de Grijpvogel is in deze geest opgericht; zij neemt zelf initiatieven en bevordert en ondersteunt het nemen van initiatieven door anderen.

De overwegend kleinschalige initiatieven kunnen economisch van karakter zijn, dan wel sociaal-politiek of cultureel in brede zin (kunst, literatuur, filosofie, educatie e.d.). Nieuwsbrieven van de Stichting de Grijpvogel beogen geïnteresseerden te informeren over wetenswaardigheden in dit verband. Soms is er over bepaalde aangelegenheden aanleiding tot becommentariëring of opiniëring, zowel vanuit de stichting als vanuit de lezers. Opiniërende en andere inhoudelijke reacties e.d. die tot verder nadenken stemmen, worden in dit verband beslist op prijs gesteld en er bestaat geen enkel bezwaar tegen het doorsturen van de nieuwsbrieven aan andere (potentieel) geïnteresseerden. De nieuwsbrieven zijn gratis te ontvangen. Donaties ter ondersteuning van het werk van de stichting zijn welkom. Het rekeningnummer vindt u in de koptekst.

1. KORTE SAMENVATTING VAN DEZE NIEUWSBRIEF

- Enkele korte berichten
- Steiner: Drie grote ideeën – Liberalisme, democratie en socialisme
- Johannes Muldersdag 6 oktober 2019: wie bezit een werk van deze schilder?
- Gemeentelijke democratie (2)
- Bekostiging publieke kunstwerken (2)
- Publieke kunstwerk ‘Flippobrug en sculptuur’ in Oosterwolde van Frans Beune en Frank Immerzeel (1995)

2. ENKELE KORTERE BERICHTEN

Nieuwe taakverdeling burgemeester en wethouders?

- Het college van B&W van de gemeente Ooststellingwerf gaat na het vertrek van wethouder Jouke Jongsma verder met drie wethouders. Dat betekent een inlevering van capaciteit van 3,7 fte naar 3,0 fte. (1 fte = full time equivalent = 1 volledige werkweek).

De Nieuwe Ooststellingwerf meldt: ‘Door de keuze die nu wordt gemaakt, moesten ook de taken van Jongsma verdeeld worden. Zo gaat bijvoorbeeld de burgemeester zich bezighouden met de gevolgen van de uitbreiding van Lelystad Airport. Eerste locoburgemeester Esther Verhagen is de wethouder die voortaan o.a. waakt over het Fonds Ooststellingwerf. Het masterplan Appelscha is inclusief alles rond recreatie en toerisme nu in beheer bij Fimke Hijlkema. Marcel Bos krijgt ‘ruimtelijke ordening’ en de omgevingswet als taak er bij’.

Uitbreiding college in 2018: de wethouders Marcel Bos, Fimke Hijlkema en Jouke Jongsma hebben geen wethouderservaring; Esther Verhagen wel.

Inlevering 4^e wethouderszetel in 2019?

‘Ooststellingwerfs Belang, de PvdA en het CDA willen met dit voorstel op het onderdeel bestuurskosten een bijdrage leveren aan de bezuinigingsmaatregelen

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting de Grijpvogel

die de gemeente Ooststellingwerf moet nemen', zo stellen de drie partijen in een gezamenlijke verklaring.

De vraag is of dit in eerste instantie nobel lijkende voorstel wel verantwoord en verstandig met het oog op de verhouding bestuurskwaliteit x bestuurservaring van burgemeester en wethouders. Het vereist immers nog meer noodzakelijke kennis van wet- en regelgeving en nog aanzienlijk meer benodigde dossierkennis. En beide lijkt zo nu en dan bij leden van het college onder druk te staan. Misschien moeten raadsleden zich nog eens achter de oren krabben of ze hiermee wel akkoord moeten gaan?

Schaakcafé in Oldeberkoop

- Voor wie het schaakspel wil leren of gewoon graag een spelletje schaak speelt, is er elke zondagmiddag vanaf 15.00 uur schaaakcafé in Le Brocope Oldeberkoop. Iedereen is van harte welkom!

Raadslid Simon ter Heide uit de PvdA-fractie!?

- PvdA-raadslid Simon ter Heide maakt geen deel meer uit van de reguliere PvdA-fractie. Hij gaat wel verder als (PvdA?) raadslid. Verschil van inzicht tussen hem en de overige fractieleden was kennelijk niet te overbruggen. Kijken we even naar de website van de gemeenteraad dan kan het ons opvallen dat Simon ter Heide in 2019 in zijn stemgedrag in 92% van de gevallen binnen de PvdA-fractie vóór de collegevoorstellen heeft gestemd, Jelke Nijboer in 95% en Bart Polpe in 94% van de gevallen. Kijken we naar enkele andere raadsleden van partijen die geen deel uitmaken van het college dan zien we Tammo Munting van D'66 in 81% van de gevallen vóór stemmen, Marcel Moes van Stellingwerf Plus in 89% en de twee raadsleden van GroenLinks in 94% van de gevallen vóór. Wat is hier nu eigenlijk aan de hand? Gaat het echt om een wezenlijk verschil van inzicht of om een kleinmenselijk gekrakeel? Wordt er principieel verschillend tegen 'dualisme college x raad' aangekeken als er met een raadsprogramma wordt gewerkt in plaats van een coalitieprogramma? Of botsten karakters? Er is tussen PvdA-ers toch meer wat hen verbindt dan wat hen scheidt? Is dat gegeven wel genoeg benadrukt? Misschien is het goed om samen de tekst van Cicero in de 59^e nieuwsbrief nog eens goed door te nemen.....

Walking football voor senioren in Oldeberkoop

- In Oldeberkoop is een kleine maar enthousiaste groep sportievelingen samen 2 x per week het Walking Football gaan beoefenen op het veld van het sportpark Lunia. Er wordt getraind op de dinsdagavond en vrijdagochtend. Het is goed voor lijf en leden en heel gezellig. Sport Vereent heeft geen ondergrens qua leeftijd. Een ieder die niet langer het voetbal van de oude, vertrouwde regels wil of kan spelen, is welkom. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor vrouwen! Aanmelden kan via marcotjassing@gmail.com

Open Monumentendag

- Zondag 15 september 2019 is Open Monumentendag van 12.00 – 17.00 uur. In de dorpen Haulerwijk, Oosterwolde, Appelscha, Fochteloo, Ravenswoud, Oldeberkoop, Elsloo en Makkinga zijn er allerlei monumenten van binnen en van buiten te bezichtigen en zijn er leerzame activiteiten als rondleidingen en exposities. Meer informatie op www.ooststellingwerf.nl/omd. Daar is ook de flyer te downloaden.

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting de Grijpvogel

Vernieuwing website Stichting de Grijpvogel

- Er gaat gewerkt worden aan vernieuwing van de website van de Stichting de Grijpvogel. Daardoor kan het zijn dat de huidige website even een korte tijd uit de lucht is.

3. STEINER: DRIE GROTE IDEEËN – LIBERALISME, DEMOCRATIE EN SOCIALISME

‘Drie grote ideeën, die ernstig en eerlijk zullen zijn bedoeld, zijn in de ontwikkeling van de mensheid opgekomen. De ene idee is die van het Liberalisme, de andere de idee van de Democratie, de derde is de idee van het Socialisme.

Als men het eerlijk met deze drie ideeën meent, zal men ze niet alle drie door elkaar kunnen husselen of de ene voor de andere in de plaats kunnen stellen, maar men zal tegen zichzelf moeten zeggen:

- van het zelfstandige geestelijk-culturele leven moet iets uitstralen wat in het gehele organisme binnenstroomt; dat is de vrije menselijke ontwikkeling, dat is het liberale element;
- in de politieke staat, in het rechtsleven moet iets leven, waarin alle mensen gelijk (en gelijkwaardig) zijn; dat is het democratische element;
- en in het economische leven moet het ‘broederlijke’ element heersen, de samenwerking (van producent, handel en consumenten).

Dat zou de ware basis moeten vormen van een sociale structuur. Daar gaat het om. Men moet wat in de loop van de mensheidsontwikkeling vooralsnog zegenrijk uit het liberalisme, de democratie en het socialisme is voortgevloeid niet eenzijdig bestrijden en ook niet eenzijdig verdedigen.

Men zou moeten doorzien hoe in het zelfstandige geestelijk-culturele leven het liberalisme groeit dat al het overige sociale leven doorstraalt, hoe in de echte rechtstaat de democratie groeit die wederom al het overige leven doorstraalt, hoe in het economisch leven wederom het alles doordringende socialisme heerst, dat zich – los van de staat! – *slechts* bezig houdt met productie, circulatie en consumptie van waren en de daardoor gelimiteerde vaststelling van rechtvaardige prijzen.

Als men dat doorziet, zal men in de huidige tijd zijn levensopvatting op een juiste wijze doordringen met het inzicht dat complete vergissingen in het uiterlijke leven minder schadelijk zijn – aangezien ze gemakkelijker kunnen worden doorzien – dan halve of kwart waarheden’.

Uit: *‘De geesteswetenschappelijke grondslag van het sociale vraagstuk’* (1919)

4. JOHANNES MULDERSDAG 6 oktober 2019: WIE BEZIT EEN WERK VAN DEZE SCHILDER?

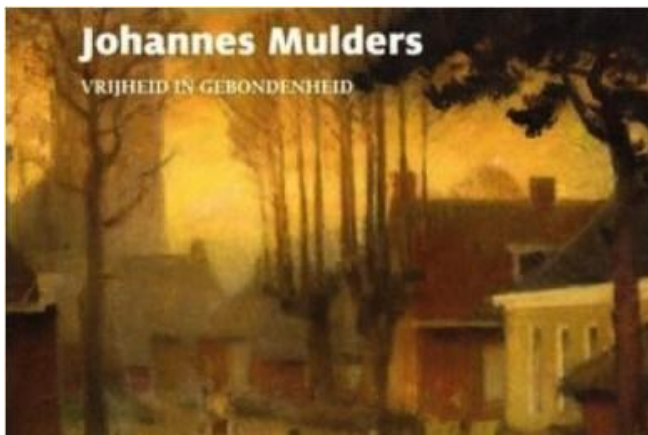
De Stichting de Grijpvogel maakt deel uit van de Stellingwerper Werkgroep ‘Bekiek et mar’ Deze werkgroep heeft besloten om in 2019 extra aandacht te besteden aan de uit Boijl afkomstige beeldend kunstenaar Johannes Mulders. Vorig jaar organiseerde de werkgroep een succesvol drieluik over de kunstschilder Dirk Kerst Koopmans, de schilder van de Scheene.

In samenspraak met Pieter Jonker van de Stichting Nobilis, Centrum voor Prentkunst te Fochteloo houdt de werkgroep in oktober van dit jaar een ‘Muldersdag’. Jonker heeft recent een prachtig boek over Mulders geschreven.

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting de Grijpvogel

Johannes Mulders was een uiterst productieve kunstenaar. Hij heeft honderden kunstwerken gemaakt. Veel van zijn schilderijen en tekeningen zijn in bezit van particulieren en niet bekend bij een groter publiek. Samen hopen de Werkgroep 'Bekieket mar' en Pieter Jonker met de

'Muldersdag' meer over de kunstenaar en zijn werk te weten te komen.

De bedoeling van deze dag is dat bezitters van een kunstwerk de gelegenheid krijgen dit te tonen aan andere belangstellenden. Daarbij kunnen zij vertellen hoe ze er mee in aanraking zijn gekomen. Dat zal vast en zeker mooie verhalen opleveren. Naast deze uitwisseling zullen er op de 'Muldersdag' ook lezingen over Mulders en zijn werk gehouden worden.

Het verhaal over deze bijzondere schilder is nog niet compleet. Dat is na de presentatie van Jonkers boek duidelijk geworden. De werkgroep hoopt daarom dat er verschillende nog niet bekende werken van hem boven water zullen komen. Zij wil dus graag weten of er voor zo'n dag voldoende belangstelling is.

Daarom hierbij een oproep aan iedereen die werk van Johannes Mulders in bezit heeft: graag dit melden bij info@bekieketmar.nl of per telefoon bij Karst A. Berkenbosch 06-55836983.

De Johannes Muldersdag zal plaats vinden op zondag 6 oktober 2019 in het Nationaal Vlechtmuseum in Noordwolde. Er hebben zich al 19 mensen gemeld met werk van Mulders.

5. GEMEENTELIJKE DEMOCRATIE (2)

Raadsvergaderingen en vergaderingen van de raadscommissies

De gemeente Ooststellingwerf kent een 'Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Ooststellingwerf. De laatst aangepaste versie dateert van het jaar 2016. Dit reglement gaat dus in het bijzonder over de wijze van functioneren van de gemeenteraad.

Zie hier de gehele tekst van het reglement:

<https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Ooststellingwerf/CVDR409578.html>

De gemeente Ooststellingwerf kent ook een 'Verordening op de Raadscommissies 2012'. Deze heeft in het bijzonder betrekking op het functioneren van de Raadscommissie Ruimte, de Raadscommissie Welzijn en de Raadscommissie Planning en Control.

Zie hier de gehele tekst van de verordening:

<https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Ooststellingwerf/CVDR225311.html>

Voor wie niet bekend is met dit reglement van orde voor de raadsvergadering en de verordening voor de raadscommissies kunnen er zeker sommige interessante punten in staan. Dat geldt zeker voor burgers die zich extra betrokken voelen bij het reilen en zeilen van de gemeenteraad en commissies van de raad en daar zo nu en dan proberen invloed op uit te oefenen. Voor hen kan het dan soms ook verrassend zijn dat de praktijk wel eens afwijkt van wat er in het reglement of de verordening staat. Vooral voor raadsvoorzitter en commissievoorzitters is het van belang er zorg voor te dragen dat dit weinig of helemaal niet voorkomt.

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting de Grijpvogel

In het reglement voor de raadsvergadering komen we ook enkele (minder bekende) commissies tegen: het presidium en de agendacommissie. De vergaderingen van het presidium zijn niet openbaar; die van de agendacommissie wel. (*Openbaar wil zeggen 'voor iedereen toegankelijk'*). In de praktijk is er echter zelden een burger die belangstelling voor de agendacommissie toont. Er wordt over deze openbaarheid ook niets vermeld op de gemeentelijke website en eveneens niet op de wekelijkse pagina van de gemeente in de nieuwe Ooststellingwerper.

Bij aanvang van de vergadering stellen de raadsvergadering en de raadscommissies de agenda vast. De totale spreektijd voor niet-raadsleden is in elk van deze vergaderingen beperkt tot maximaal dertig minuten. Deze kan gaan over zowel geagendeerde onderwerpen als niet-geagendeerde onderwerpen.

Het woord kan niet gevoerd worden:

- a. over een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar of beroep op de rechter openstaat of heeft opengestaan;
- b. over benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen;
- c. indien een klacht ex artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan of kon worden ingediend.

Degene, die van het spreekrecht gebruik wil maken, moet dit tijdig vooraf melden.

De voorzitter geeft aangemelde sprekers het woord op volgorde van aanmelding.

De voorzitter kan van de volgorde afwijken, indien dit in het belang is van de orde van de vergadering.

Elke spreker krijgt maximaal vijf minuten het woord. De voorzitter verdeelt de spreektijd evenredig over de sprekers als er meer dan zes sprekers zijn. *De voorzitter kan tevens in bijzondere gevallen afwijken van de maximale lengte van de spreektijd.*

In de praktijk bepalen de raadsfracties meestal in de eigen fractievergaderingen het standpunt dat zij over de te bespreken onderwerpen in de vergaderingen van commissies en de raadsvergadering naar voren willen brengen. Vaak is het vastgestelde coalitie- of raadsprogramma daartoe al richtinggevend. In de praktijk komt het amper voor dat een fractiestandpunt door het inspreken van een burger in een commissievergadering nog wordt beïnvloed.

Het kan daarom ten behoeve van het inspreken voor een burger de voorkeur hebben de fractievergaderingen te verkiezen boven commissievergaderingen en al helemaal boven de raadsvergadering. De voorzitter van de raadsvergadering heeft zelfs al eens aan een burger die bij een raadsvergadering wilde inspreken gemeld dat inspreken geen zin heeft 'omdat de fracties hun standpunten toch al hebben bepaald'.

Een burger die in een raadsvergadering wil inspreken, krijgt hiertoe de gelegenheid na de opening met mededelingen en het vaststellen van de agenda. Het zou praktisch zijn dit inspreken vlak voor het desbetreffende agendapunt te kunnen doen. Dan ligt de ingesproken tekst immers nog vers in het geheugen van de raadsleden voor zover zij daar goed naar geluisterd hebben. De voorzitter van de raad meent echter dat hij niet van de vastgestelde volgorde van agendapunten kan afwijken, hoewel het reglement zegt dat *op voorstel van een lid van de raad of van de voorzitter de raad de volgorde van behandeling van de agendapunten kan wijzigen.*

Het kan daarom goed zijn dat de raadsleden de inhoud van het reglement en de verordening en de praktische uitvoering ervan op genoemde punten nog eens tegen het licht houden. Het is op deze manier wat armetierig gesteld met de rechtstreekse inspraak van burgers binnen onze gemeentelijke democratie.

(Wordt vervolgd)

6. BEKOSTIGING PUBLIEKE KUNSTWERKEN (2)

In de vorige nieuwsbrief kwam de uit 1994 afkomstige bestemmingsreserve met de ietwat merkwaardige naamgeving 'Reserve Culturele Elementen Dorpsuitbreidingen' ter sprake. Deze haakte in op de nieuwsbrieven 38 en 39 van mei/juni 2015 waarin werd beschreven dat deze regeling op een geruisloze manier was opgeheven zonder een deugdelijke motivering.

In hoofdstuk 9 'BOUWGRONDEXPLOITATIE' onder par. 9.5 'Risico's, winst en verlies' vinden we de volgende tekst:

*'Deze reserve wordt gevoed door een bijdrage te heffen van € 0,50 per verkochte vierkante meter bouwterrein. **Het doel is het aantal kunstuitingen, in de openbare ruimte, de komende jaren uit te breiden**.'*

Een paar jaar later waren zowel college, verantwoordelijke wethouders en betrokken ambtenaren zich van het bestaan van dit doel al niet meer bewust. En als het belang van kunst in de openbare ruimte in officiële gemeentedocumenten als kaderbrieven e.d. nog slechts in korte algemene abstracte bewoordingen wordt opgeschreven en niet echt meer wordt beleefd, dan is de neiging een dergelijke reserve op te heffen wel begrijpelijk maar niet echt te verdedigen.

Overigens was de praktische invulling van het doel, te weten de gedachte *een bijdrage te heffen van € 0,50 per verkochte vierkante meter bouwterrein* niet eens zo gek. Ook in andere gemeenten in ons

land wordt de koppeling gelegd tussen grondexploitatie en kunst in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld door een percentageregeling of door jaarlijkse dotaties aan een desbetreffende reserve tot aan een vastgesteld maximum van bijvoorbeeld € 65.000,- (zoals Stadsdeel Zuid in Amsterdam, gemeente Rijswijk en gemeente Harderwijk). Meestal hebben colleges van B&W dan het mandaat van de raad om besluiten te nemen over bestedingen en bestaan er kleine adviescommissies met externe deskundigen die over aankopen en opdrachten voorstellen kunnen doen. Wie hierover aanvullende opbouwende ideeën heeft, kan deze doorgeven aan info@stichtingdegrijpvogel.nl.

7. HET PUBLIEKE KUNSTWERK 'Flippobrug en sculptuur' in Oosterwolde van Frans Beune en Frank Immerzeel (1995); onderstaande licht bewerkte tekst is ontleend aan het boek 'Kunstwerken aan de weg' van Karst Berkenbosch uit het jaar 2007.

Frank Immerzeel en Frans Beune, beiden destijds als ontwerpers werkzaam bij ingenieursbureau Grontmij, werkten voor het ontwerp van de beide kunstwerken intensief samen. Frank Immerzeel is stedenbouwkundige (TU Delft). Hij ontwierp de brug en heeft nu een eigen ontwerpbureau in Rotterdam.

Frans Beune is landschapsarchitect (Universiteit Wageningen). Hij ontwierp het kunstwerk op de rotonde. Hij werkte bij stedenbouwkundig adviesbureau BügelHajema in Assen en heeft nu een eigen bureau voor Landschap en Stedenbouw.

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting de Grijpvogel

Frans Beune: 'De opdracht was het ontwerpen van een landmarkachtige entree (in de vorm van een bijzondere, architectonische vaste brug) van de nieuwe woonwijk Prandinga. Die opdracht is door ons uitgebreid naar het kunstwerk op de rotonde, omdat wij vonden dat de eerste visuele aankondiging in de as van de doorgaande weg moest komen te liggen.

Brug en kunstwerk op de rotonde zijn qua

vormgeving 'familie van elkaar'. Omdat de brug maar een geringe waterbreedte overspant, is het brugdek in drieën verdeeld; een autodek en twee houten voetgangersvlonders. Hierdoor wordt hij qua verhoudingen beter en is het water duidelijk voelbaar bij de passage van de brug.

Door de drie brugdelen met 8 grote schijven aan de landhoofden te verknopen, is een markante poort naar de nieuwe woonwijk ontstaan. Al in de bouwfase ontstond de naam 'Flippobrug'.

Kinderen, die daar aan het spelen waren, zagen het op dat moment uiterst populaire speeltje in een mega-uitvoering in achttvoud ontstaan.

De rode schijven zijn familie van het kunstwerk op de rotonde, dat bestaat uit twee halve bolsegmenten met op het snijvlak een rode afwerking. De bolsegmenten bestaan uit platte lamellen, waardoor – al draaiend over de rotonde – een beweeglijk en dynamisch beeld ontstaat. (In de volksmond 'eiersnijders').

De schijven van de brug lijken als 'kuikens uit een gekleefd ei' vanaf de rotonde te zijn weggerold naar het water. De beide eierschalen zijn als een losse compositie blijven liggen'.

De brug is voorjaar 2018 in regenboogkleuren overgeschilderd als een symbool tegen discriminatie op basis van geloof, afkomst of seksuele geaardheid en als boodschap dat iedereen welkom is in Oosterwolde.

Stichting De Grijpvogel/ september 2019